

Kan jag ha analsex under cytostatika- eller strålbehandling?

Nej, det rekommenderas inte på grund av risken för infektion och blödning.

Kan jag använda sexleksaker under cytostatika- och strålbehandling?

Ja, men tänk på att först rengöra sexleksakerna med tvål och vatten.

Kan jag smittas av en sexuellt överförbar infektion under cytostatika- eller strålbehandling?

Ja, sexuellt överförbara sjukdomar smittar genom sexuell kontakt. Risken att bli smittad minskar genom att skydda sig med kondom. Det är viktigt att du berättar för din läkare eller sjuksköterska om du misstänker att du har en sexuellt överförbar sjukdom då behandlingen för denna kan behöva anpassas till din cancerbehandling.

Är det ok att bli gravid under cytostatika- eller strålbehandling?

Nej, det är viktigt att du undviker att bli gravid eller göra någon gravid under din cancerbehandling. Cytostatika och strålbehandling kan påverka din fertilitet och orsaka skador på växande foster, därför ska du alltid skydda dig för att undvika graviditet.

Om du tror att du är gravid, eller har gjort någon gravid, ska du diskutera detta med din läkare eller sjuksköterska.

© Christoffer Malmström,
Annica Filander, Ulrika Persson,
Margareta af Sandeberg 2021

Barnkologen,
Astrid Lindgrens Barnsjukhus,
Stockholm, Sverige

Sex under cancerbehandling

Denna text är riktad till ungdomar och unga vuxna som har cancer och ger svar på vanliga frågor om sex under behandling

Många rekommendationer gällande sex är samma som för alla ungdomar. Det är viktigt att du vågar fråga och ta upp funderingar om sex med din läkare, sjuksköterska eller med annan vårdpersonal som du känner förtroende för. Det viktigaste är att du inte gör något du själv inte vill och att det inte gör ont. Det är också helt normalt att inte ha någon sexlust alls under cancerbehandling.

Kan jag ha samlag och annan sex med någon om jag har cancer?

Ja, att ha cancer är i sig är inget hinder och ur medicinsk synvinkel finns det sällan någon anledning att avstå. Cancer smittar inte och kan inte överföras via sexuell kontakt.

Det är inte farligt för hälsan att inleda eller bibehålla en sexuell relation, men använd alltid kondom för att skydda dig. Om cancer sitter i underlivet, i eller i närheten av penis, vagina eller ändtarm, kan det påverka sexualiteten på ett konkret fysiskt sätt. Om det gör ont eller blöder är det viktigt att du pratar med din läkare/sjuksköterska för att få råd och hitta lösningar.

Kan jag ha samlag och annan sex med någon under cytostatika- och strålbehandling?

Ja, du kan ha samlag och annan sex före, under och efter behandling mot cancer, men använd kondom. Cytostatika kan dock påverka dina sexuella funktioner på både kort och lång sikt. Under behandlingsperioden kan du få olika biverkningar som gör att lusten helt försvinner.

Cytostatika kan göra dig känslig för infektioner och kan göra dina slemhinnor ömma och lättblödande, både i munnen, slidan och tarmen. Det kan påverka hur det känns att kyssas och att ha samlag.

Cytostatika kan påverka blodplättarna (trombocyterna). Att ha samlag när blodplättarna är låga kan orsaka blåmärken och/eller blödning. Om du får en blödning eller någon annan komplikation är det viktigt att du berättar det för din behandlande läkare eller sjuksköterska.

Cytostatika kan överföras via kroppsvätskor från en person till en annan. Det saknas dock kunskap om vad detta kan innebära för partnern och därför rekommenderas kondom. Cytostatika överförs inte via kyssar.

Strålbehandling mot bäcken och underliv kan ge sköra slemhinnor, irriterad hud och påverka nerver och kärl av betydelse för sexuell funktion. Sådan påverkan kan göra att den blodfyllnad som sker i könet vid sexuell upphetsning inte fungerar som den ska. För tjejer kan strålbehandling göra slidan trängre och mindre elastisk.

Om du har torra slemhinnor rekommenderas glidmedel vid samlag.

Om äggstockar och testiklar hamnat i strålfältet kan hormonproduktionen påverkas, vilket i sin tur kan påverka sexlusten. Strålbehandling mot huvudet kan också minska produktionen av könshormoner och därmed sexlusten.

Både cytostatika- och strålbehandling kan orsaka håravfall. Håret växer ut igen men inte alltid på det strålbehandlade området.

Kan det vara dåligt att onanera när jag behandlas för cancer?

Nej. Onani är ett bra sätt att uppleva njutning. Detta gäller under cancerbehandling precis som vid andra tidpunkter i livet. Onani är ofarligt och upplevs ofta som mer kravlöst än sex med en annan person.

Kan jag ha oralsex under cytostatikabehandling?

Ja, oralsex är i allmänhet säkrare än oskyddat vaginalt eller analt samlag. Tänk på att du ska undvika oralsex om:

- du eller din partner har sår eller blåsor i munnen
- du eller din partner har munsår eller genital herpes
- du eller din partner har svamp i munnen eller på könsorganen

Det finns då risk för smitta från munnen till könsorganen och tvärtom.